

Kanguru bakımı konusunda hemşirelik alanında Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi

Bibliometric analysis of postgraduate theses on kangaroo care in the field of nursing in Türkiye

Sinem Başdemir ^{a,*}, Hatice Bal Yılmaz ^b

^a İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

^b Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, Türkiye’de hemşirelik alanında kanguru bakımı konusunda yapılmış olan lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırma doküman analizi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma evreni, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde, "kanguru bakımı" anahtar kelimesi kullanılarak yapılan arama sonucunda Hemşirelik Anabilim Dallarında 2015-2025 yılları arasında yapılmış 53 lisansüstü tezdendir. Tarama sonucunda kriterlere uyan 18 lisansüstü tez çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler; tezlerin yapıldığı yıl, tezin türü, amacı, araştırma deseni, örneklem grubu ve sayısı, veri toplama araçları ve sonuçları temelinde kategorize edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı ve yüzdelik gibi tanımlayıcı istatistiksel analizler kullanılmıştır.

Bulgular: Kanguru bakımı konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının %72’si yüksek lisans %27,7’si doktora tezdendir. Tüm tezlerin %55,5’inin randomize kontrollü deneysel, %22,2’sinin yarı deneysel tasarımda olduğu; doktora tezlerinin %5,5’inde karma model, %5,5’inde sistematik derleme ve meta-analiz tasarım kullanıldığı belirlenmiştir. Tezlerin büyük çoğunluğunun (%55,5) “Hemşirelik Anabilim Dalı”nda ve (%22,2) “Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı”nda yapıldığı belirlenmiştir. Örneklem grubunun en çok prematüre bebekler olduğu ortaya konmuştur.

Sonuç: İncelenen lisansüstü tezlerin sonuçlarına dayanarak kanguru bakımının bebeklerde emme başarısı ve konforu artırdığı, stresi azalttığı, fizyolojik parametrelerini olumlu etkilediği, girişimsel ağrıyı azalttığı; ayrıca anne ve babalarda da birçok faydası olduğu ortaya konmuştur. Kanguru bakımının yenidoğanlara sayısız faydası bulunmaktadır. Bu nedenle kanguru bakımından yararlanan bebek sayısı artırılmalıdır. Bunun için aktif öğrenme yöntemlerinden yararlanarak hemşirelik öğrencilerinin kanguru bakımına ilişkin bilgi ve beceri düzeyleri artırılmalı, yenidoğan yoğun bakım hemşirelerine kanıta dayalı uygulamalar kapsamında düzenli olarak hizmet içi eğitimler planlanmalıdır. Hemşirelik alanında kanguru bakımı konusunda yapılacak lisansüstü tez çalışmalarda meta-analiz çalışmalarının artırılması, ayrıca nitel araştırma yöntemlerinin de kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; kanguru anne bakımı; lisansüstü

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to examine postgraduate theses on kangaroo care in the field of nursing in Türkiye.

Method: The research was conducted using the document analysis method. The research population consists of 53 postgraduate theses conducted between 2015-2025 in the Nursing Departments as a result of the search conducted in the National Thesis Center of the Council of Higher Education using the keyword "kangaroo care". As a result of the search, 18 postgraduate theses that met the criteria were included in the study. The data were categorized based on the year the theses were conducted, the type of the thesis, its purpose, research design, sample group and number, data collection tools and results. Descriptive statistical analyzes such as number and percentage were used in the evaluation of the data.

Results: Of the postgraduate theses on kangaroo care, 72% were master's theses and 27.7% were doctoral theses. It was determined that 55.5% of all theses were randomized controlled experimental, 22.2% were quasi-experimental designs; 5.5% of the doctoral theses used mixed method, 5.5% used systematic review and meta-analysis designs. It was determined that the majority of theses were conducted in the Department of Nursing (%55.5) and the Department of Child Health and Diseases Nursing (%22.2). It was revealed that the sample group consisted mostly of premature infants.

Conclusion: Based on the results of the examined postgraduate theses, it was revealed that kangaroo care increases sucking success and comfort in infants, reduces stress, positively affects physiological parameters, reduces interventional pain; and also has many benefits for mothers and fathers. Kangaroo care has numerous benefits for newborns. Therefore, the number of babies who benefit from kangaroo care should be increased. For this purpose, knowledge and skill levels of nursing students regarding kangaroo care should be increased by using active learning methods, and regular in-service trainings should be planned for neonatal intensive care nurses within the scope of evidence-based practices. It is recommended that meta-analysis studies be increased in postgraduate theses studies on kangaroo care in the field of nursing, and that qualitative research methods should also be used.

Keywords: Nursing; kangaroo mother care; postgraduate

* Corresponding author.

E-mail address: sinem.basdemir@bakircay.edu.tr (S. B.)

Geliş Tarihi / Received: 19.03.2025 Kabul Tarihi/Accepted: 03.06.2025

Giriş

Kanguru Bakımı (KB); Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından, doğumdan hemen sonra başlayarak anne ve bebek arasında, uzun ve sürekli süreli ten tene temas uygulanması olarak tanımlanmaktadır (WHO recommendations on interventions to improve preterm birth outcomes. Geneva: World Health Organization; 2015). KB'nin, prematüre veya düşük doğum ağırlıklı bebeklerin bakımında rutin olarak uygulanması önerilmektedir. DSÖ, KB uygulamasının günde 8-24 saat, bebeklerin hava yolu açıklığı sağlanacak şekilde annenin göğsüne bir bağlayıcıyla sıkıca bağlanarak mümkünse anne tarafından verilmesi, anne uygun değilse, baba tarafından da verilmesi önerilmektedir (WHO recommendations on maternal and newborn care for a positive postnatal experience. Geneva: World Health Organization; 2022). Ten teması, çıplak yenidoğanı genellikle dik bir pozisyonda annenin/bakımverenin çıplak göğsünde tutularak sağlanır. Ek bir hazırlık gerektirmedikinden kolayca uygulanabilmektedir (Mehrpsheh ve ark., 2022; Sen & Manav, 2020).

Kanguru Bakımının Faydaları

KB, tüm yenidoğanlara, özellikle prematüre doğanlara, düşük doğum ağırlıklı doğanlara veya acil tıbbi müdahaleye ihtiyaç duyanlara fayda sağlayan bir yenidoğan bakım uygulamasıdır. KB'nin bebeğe ve anneye birçok faydası bulunmaktadır. Prematüre bebeklerin hastanede kalış süresini kısaltabilen düşük maliyetli ve güvenli bir uygulamadır. Annenin vücut ısısı, bebeğin sıcaklığını korumaya yardımcı olur ve bu da hipotermi riskini azaltır. Bebeğe fiziksel yakınlığı, kucaklaşmayı, emzirmeyi ve fizyolojik dengeyi kolaylaştırır (Abasalizadeh, Kazemi, Aghababaei, Basiri & Soltani, 2024), anne ve bebek arasındaki bağı güçlendirir (Naloli, Ssenyonga, Kagoya, Nteziyaremye, & Nekaka, 2021; Mehrpsheh ve ark., 2022). KB, prematüre bebeklerde hastane enfeksiyonlarını önlemede (Pavlyshyn, Sarapuk, Casper, & Makieieva, 2021) ve düşük kaynaklı ortamlarda neonatal mortalite oranlarını azaltmada etkilidir (Ariff ve ark., 2021; Sharma & Ruikar, 2022). Erken dönemde, uzun süreli ve etkili KB uygulamasının geç preterm ve düşük doğum ağırlıklı bebeklerde daha sonraki dönemlerde nörogelişimsel sonuçlar üzerinde yararlı etkisinin olduğu bildirilmiştir (Bisanalli ve ark., 2023; Gajula, Kankanala, Mutukulla & Kotha 2024; Jing, Shiyan & Huifang 2023). Prematüre bebeklerde KB uygulamasının serebral hemodinamiyi iyileştirdiği, bunun da bebeğin beyin yapısı ve gelişimi üzerine olumlu etkisi olduğu bildirilmektedir (Agarwal ve ark., 2024). KB'nin; hipotermi önlenmesi (Garg, Bansal, & Kabra, 2020; Ramani ve ark., 2018), yüksek bilirubin seviyelerinin düşürülmesi (Lori Kenari, Aziznejadroshan, Haghshenas Mojaveri & Hajian-Tilaki, 2020), girişimsel ağrının hafifletilmesi (Fallah, Naserzadeh, Ferdosian & Binesh, 2017; Gao ve ark., 2015) ve uzun vadede beyin gelişiminin desteklenmesi (Bisanalli ve ark., 2023) gibi yenidoğan sağlığının sürdürülmesinde olumlu etkileri (Gajula ve ark., 2024) bulunmaktadır. KB'nin; yenidoğanda hipoglisemi (Hubbard & Gattman, 2017), hipotermi, apne gibi durumların insidansını önemli ölçüde azalttığı, geç prematüre yenidoğanlarda daha iyi kilo alımını sağladığı, optimal emzirmenin sağlanmasını (Pavlyshyn ve ark., 2021), emzirme oranlarının artmasını ve daha uzun süre sadece anne sütüyle beslenmeyi teşvik ettiği (Agudelo ve ark., 2021; Neczypor & Holley, 2017), termoregülasyonu iyileştirdiği ve kardiyopulmoner stabilizasyon sağladığı (Hubbard & Gattman, 2017; Neczypor & Holley, 2017) bildirilmiştir (Arelly & Ajmera, 2019). KB'nin prematürelerin konfor düzeylerini artırma (Arslan ve ark., 2024; Özdel & Sarı, 2020), oksijen saturasyonunu (SpO₂) artırma ve fizyolojik parametreleri stabilize etmede olumlu etkileri olduğu bildirilmektedir (Özdel & Sarı, 2020; Zengin ve ark., 2023).

Yenidoğanlara ten tene temas tekniği yoluyla birçok yarar sağlayan KB uygulamasının artırılması sağlanmalıdır. Literatürde, hemşirelik alanında KB uygulamasına ilişkin ilgili çeşitli araştırmalar bulunsa da Türkiye'de hemşirelik lisansüstü eğitiminde bu konuda yapılan tezlerin kapsamı ve dağılımını ele alan sistematik bir inceleme yapılmamıştır. KB uygulamasına ilişkin Türkiye'de hemşirelik alanında yapılan lisansüstü tezleri bibliyometrik olarak incelemenin hemşirelik eğitim, araştırma ve uygulamalarının gelişimini

desteklemede ve araştırmacılara farklı bir bakış açısı kazandırmada önemli bir adım olacağı ve gelecekte yapılacak araştırmalara yön vereceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de KB konusunda hemşirelik alanında yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik olarak incelenmesidir.

Araştırma Soruları

Bu araştırmada cevap aranan sorular şunlardır:

1. Tezlerin türüne göre dağılımı nedir?
2. Tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
3. Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı nedir?
4. Tezlerin araştırma deseni dağılımları nedir?
5. Tezlerin örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?
6. Tezlerin sonuçları nasıldır?

Yöntem

Araştırma Tipi

Bu araştırma, tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Doküman inceleme tekniği ve tarama modellerinden tekil tarama modeli ile taranarak yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Araştırma evreni, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde, Hemşirelik Anabilim Dallarında 2015-2025 yıllarında yapılmış, "kanguru bakımı" anahtar kelimesi kullanılarak yapılan arama sonucunda tespit edilen 53 lisansüstü tez oluşturmıştır. Literatür taraması sırasında gelişmiş taramada "Tez Adı" seçeneği kullanılarak "kanguru bakımı" anahtar kelimesiyle arama yapılmıştır. Arama sonucu çıkan 15 yüksek lisans tezinden ikisi Ebelik Anabilim Dalı'nda yapıldığı için çalışmaya dahil edilmemiştir. Kriterlere uyan ve izinli olan 13 yüksek lisans ve beş doktora tezi olmak üzere toplam 18 lisansüstü tez çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri

- Lisansüstü tezlerin 2015-2025 yılları arasında yapılmış olması,
- Lisansüstü tezlerin hemşirelik alanında yapılmış olması,
- Lisansüstü tezlerin erişime açık olması,
- Lisansüstü tezlerin Türkçe olarak yazılması,
- Lisansüstü tezlerin Türkiye'de yürütülmüş olması.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, 2015-2025 yılları arasında Türkiye'de KB konusunda hemşirelik alanında yapılmış lisansüstü tezler, 05.02.2025-25.02.2025 tarihlerinde İzmir Bakırçay Üniversitesi erişim alt yapısı ile YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında gelişmiş tarama aracılığı ile taranmış ve incelenmiştir. Literatür taramasında gelişmiş taramada "kanguru bakımı" anahtar kelimesi ile aranacak alanda "Tez Adı" seçilerek tarama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda hemşirelik alanında konuyla ilgili toplam 53 lisansüstü tez bulunmuştur. Yapılan tarama sonucunda dahil edilme kriterlerine uymayan iki tez çıkarılarak 18 lisansüstü tez çalışmaya dahil edilmiştir. Bu çalışmada, Türkiye'de KB konusunda hemşirelik alanında yüksek lisans ve doktora tezi olarak yürütülmüş ve Türkçe yazılmış 13 yüksek lisans tezi, beş doktora tezi olmak üzere toplam 18 tez incelenmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Lisansüstü tezlerin türü, yapıldığı yıl, amacı, araştırma deseni, örneklem grubu ve sayısı, veri toplama araçları ve sonuçları temelinde kategorize edilerek incelenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, SPSS 25 (Statistical Package for the Social Sciences) programı ile sayı ve yüzdelik tanımlayıcı istatistiksel analizleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışmada, araştırmacılara açık bir veri tabanı olan YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde, geriye dönük inceleme modeli kullanıldığından etik kurul onayı gerekmemektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu bibliyometrik inceleme, yalnızca Türkiye'de YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bulunan Hemşirelik Anabilim Dalları tarafından KB konusunda yapılan lisansüstü tez sonuçlarını kapsamaktadır.

Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen yüksek lisans tezlerine ait bilgiler Tablo 1'de, doktora tezlerine ait bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır. Lisansüstü tezlerin %72'si (n=13) yüksek lisans (Tablo 1) ve %27,7'si (n=5) doktora tezi olarak yayınlanmıştır. Bulgular, tezin türüne göre; "Yıl", "Yazar", "Anabilim Dalı", "Başlık", "Amaç", "Araştırma Deseni", "Örneklem Grubu ve Sayısı", "Veri Toplama Araçları" ve "Sonuç" olmak üzere dokuz başlık altında incelenmiştir (Tablo 1, Tablo 2).

KB konusunda yapılan lisansüstü tezlerinden; 2015 yılında bir, 2017 yılında iki, 2018 yılında iki, 2019 yılında üç, 2020 ve 2022 yıllarında bir ve 2024 yılında üç yüksek lisans tezi yayınlanmıştır. KB konusunda yapılan lisansüstü tezlerinden 2017 yılında bir, 2019 yılında bir, 2022 yılında üç doktora tezi yayınlanmıştır. KB konusunda yapılan yüksek lisans tezlerinin en fazla 2019 ve 2024 yıllarında, doktora tezlerinin en fazla 2022 yılında yayınlandığı görülmektedir.

Tezlerin yürütüldükleri anabilim dalları incelendiğinde; %55,5'inin (n=10) Hemşirelik Anabilim Dalı, %22,2'sinin (n=4) Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı, %16,6'sının (n=3) Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı ve %5,5'inin (n=1) Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yapıldığı belirlenmiştir (Tablo 1, Tablo 2).

Tezlerin araştırma desenleri incelendiğinde; %55,5'inin (n=10) randomize kontrollü deneysel tasarım, %22,2'sinin (n=4) yarı deneysel tasarım, %5,5'inin (n=1) tek gruplu deneysel tasarım, %5,5'inin (n=1) karma model, %5,5'inin (n=1) sistematik derleme ve meta-analiz ve %5,5'inin (n=1) tanımlayıcı tasarımda yapıldıkları belirlenmiştir.

Tezlerin yürütüldüğü örneklem grupları incelendiğinde; yüksek lisans tezlerinin (n=13); %15,3'ünün (n=2) anneler, %23'ünün (n=3) yenidoğan bebekler, %30,7'sinin (n=4) prematüre bebekler, %7,6'sının (n=1) babalar, %15,3'ünün (n=2) öğrenciler, %7,6'sının (n=1) yenidoğan yoğun bakım hemşireleri ile yürütüldüğü belirlenmiştir. Doktora tezlerinin (n=5); %60'ının (n=3) prematüre bebekler, %20'sinin (n=1) hem anneler hem de prematüre bebekler, %20'sinin (n=1) hem babalar hem de prematüre bebekler ile yürütüldüğü belirlenmiştir (Tablo 1, Tablo 2).

Tablo 1. Kanguru bakımı konusunda hemşirelik alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin özellikleri (n=13)

Yılı	Yazarı	Anabilim Dalı	Başlık	Amaç	Araştırma Deseni	Örneklem Grubu ve Sayısı	Veri Toplama Araçları	Sonuç
2015	Sevgi Koç	Hemşirelik Anabilim Dalı	Doğumda KB'nin yenidoğanın emzirme davranışlarına ve annenin konfor düzeyine etkisi	Sağlıklı bebeklerde doğumda KB'nin yenidoğanın emzirme davranışlarına ve annenin konfor düzeyine etkisini belirlemek	Randomize kontrollü deneysel tasarım	Vajinal yol ile doğum yapan anneler Kontrol grubu (n=57) Deney grubu (n=60)	– Anne Bilgi Formu, – Travay Süreci Tanılama Formu, – Bebek Bilgi Formu (Doğumda KB alan ve almayan grup), – LATCH Emzirme Ölçeği, – Sürekli-Durumluk Kaygı Ölçeği, – Genel Konfor Ölçeği	KB'nin bebeğin emzirme davranışlarındaki başarısını arttırdığı, fizyolojik parametrelerini olumlu yönde etkilediği, annenin kaygı düzeyini düşürdüğü ancak konfor düzeyini etkilemediği saptanmıştır.
2017	Emel Avçin	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı	Yenidoğan bebeklerde topuk kanı alma sırasında oluşan ağrıyı azaltmada emzirme, KB ve cenin pozisyonunun etkisi	Yenidoğan bebeklerde topuk kanı alma sırasında oluşan ağrıyı azaltmada emzirme, KB ve cenin pozisyonunun etkisini değerlendirmek	Yarı deneysel tasarım	Yenidoğanlar Emzirme grubu (n=35) KB grubu (n=35) Cenin pozisyonu grubu (n=35) Kontrol grubu (n=35)	– Bebek ve Anneyi Tanıtıcı Bilgi Formu – Girişim Takip Formu – NIPS (Neonatal/Infant Pain Scale)	Emzirme, KB ve cenin pozisyonu uygulamalarının ağrıyı azaltmada etkili olduğu, cenin pozisyonu grubunun ağrı puan ortalamasının daha düşük olduğu bulunmuştur.
2017	Deniz Özdel	Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı	Prematürelere beslenme sırasında uygulanan KB ve prone pozisyonunun rezidü miktarı, yaşam bulguları ve konfora etkisi	Prematürelere beslenme sırasında uygulanan KB ve prone pozisyonunun rezidü miktarı, yaşam bulguları ve konfora etkisini belirlemek	Tek gruplu deneysel tasarım	Prematüre bebek (n=30)	– Anne Tanıtıcı Bilgi Formu – Prematüre Tanıtıcı Bilgi Formu – KB İzlem Formu – Prematürenin Prone Pozisyonunda İzlem Formu – Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği	KB'nin prematürelere yaşam bulguları ve konforu etkilediği ancak rezidü miktarını etkilemediği belirlenmiştir.
2018	Burcu Herek	Hemşirelik Anabilim Dalı	Yenidoğan yoğun bakımda KB uygulanan prematüre bebek annelerinde maternal bağlanma ve postpartum depresyon	Yenidoğan yoğun bakımda KB uygulanan prematüre bebek annelerinde maternal bağlanma ve postpartum depresyonun belirlenmesi	Yarı deneysel tasarım	Prematüre yenidoğanların anneleri Deney grubu (n=30) Kontrol grubu (n=30)	– Anneleri ve Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu – Edinburg Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği (EDSDÖ) – Maternal Bağlanma Ölçeği (MBÖ)	Doğum sonu dönemde uygulanan KB'nin maternal bağlanmayı olumlu etkilediği, postpartum depresyon gelişimini etkilemediği belirlenmiştir.
2018	Tuğba Karakuş Türker	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	Yenidoğanda hepatit B aşısı sırasında oluşan ağrı hissini	Yenidoğanlarda emzirme ve KB'nin hepatit B aşısı	Randomize kontrollü	Yenidoğan bebekler	– Veri Toplama Formu – NIPS ağrı skalası	Aşı sonrası tüm bebeklerde kalp tepe atımının yükseldiği, SpO ₂ 'nin

		Hemşireliği Anabilim Dalı	azaltmada KB ve emzirmenin etkisinin karşılaştırılması	enjeksiyonuna bağlı hissedilen ağrı düzeyine ve fizyolojik değişikliklere etkisini karşılaştırmak	deneysel tasarım	KB grubu (n=35) Emzirme grubu (n=35)	düştüğü ve ağrı puanının yükseldiği belirlenmiştir.
2019	Büşra Maraşlı	Hemşirelik Anabilim Dalı	KB uygulamasının babaların bağlanma düzeylerine ve bebek bakımına katılımına etkisi	Term yenidoğanlarda KB eğitimi alıp uygulamasını gerçekleştiren babaların bebeklerine bağlanma düzeylerinin ve bebek bakımına katılımlarının değerlendirilmesi	Yarı deneysel tasarım	Babalar Deney grubu (n=53) Kontrol grubu (n=53) – Baba Bilgi Formu – Baba Bebek Bağlanma Ölçeği – Babaların Bebek Bakımına Katılımını Değerlendirme Formu – Babaların KB Uygulama Çizelgesi – Babaların Yenidoğanın Bakımına Katılım Çizelgesi – KB Uygulama Eğitim Broşürü	Babalar tarafından gerçekleştirilen KB uygulamasının baba-bebek bağlanma düzeyini ve bebek bakımına babaların katılımını arttırdığı bildirilmiştir.
2019	Gülşah Irmak	Hemşirelik Anabilim Dalı	Yenidoğanlarda KB ve masajın emme başarısı ve fiziksel parametrelere etkisi	KB ve bebek masajının term yenidoğanlarda emme başarısı ve fiziksel parametrelere etkisinin belirlenmesi	Randomize kontrollü deneysel tasarım	Yenidoğan bebekler KB grubu (n=30) Bebek masajı grubu (n=30) Kontrol grubu (n= 30) – Kişisel Bilgi Formu – LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı – KB Uygulaması Değerlendirme Formu – Bebek Masajı Uygulaması Değerlendirme Formu – Yenidoğan Fiziksel Parametre Değerlendirme Formu	KB ve bebek masajının yenidoğanın emme başarısını ve yaşam bulgularını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.
2019	Ruken Yavuzaslan	Hemşirelik Anabilim Dalı	Prematüre bebeklere uygulanan KB ile anne bebek bağlanması arasındaki ilişkinin incelenmesi	Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde KB uygulanan prematüre bebeklerde anne-bebek bağlanması arasındaki ilişkinin incelenmesi	Yarı deneysel tasarım	Prematüre bebekler (n=50) – Ebeveyn ve Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu – MBÖ	KB uygulayan annelerin MBÖ ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır.
2020	Elif Şen	Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı	Prematüre bebeklerde topuktan kan alma sırasında KB yapılması ile oral sukroz verilmesinin ağrıya etkilerinin karşılaştırılması: Randomize kontrollü çalışma	KB ile oral sukrozun topuktan kan alma sırasında preterm bebeklerde oluşan ağrıyı azaltmadaki etkilerini karşılaştırmak	Randomize kontrollü deneysel tasarım	Prematüre bebekler Grup 1: KB grubu: (n=32) Grup 2: Oral sukroz grubu: (n=32) – Bebek Bilgi Formu – Prematüre Bebek Ağrı Profili Değerlendirme Formu – Klinik Uygulama Formu	Prematüre bebeklerde hem KB'nin hem de oral sukroz uygulamasının topuk kanı alma sırasında yaşadıkları ağrıyı azaltmada etkili olduğu saptanmıştır. Ağrılı işlemler esnasında bebeklerin yaşadığı ağrıyı azaltmada KB, oral sukroz uygulamasına göre daha üstün bulunmuştur.

2022	Fatma Bilgin	Hemşirelik Anabilim Dalı	Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin KB ile ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi	Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin KB'ye yönelik bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi	Tanımlayıcı	Hemşirelik ve ebelik öğrencileri (n=347)	– Tanımlayıcı Bilgi Formu	Öğrencilerin KB hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir.
2024	Hanife Dilara Dedecik	Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı	KB eğitiminin yenidoğan hemşirelerinin bilgi düzeyleri ve kanıta dayalı tutumları üzerine etkileri: Randomize kontrollü çalışma	Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde KB eğitiminin hemşirelerin KB hakkında bilgi düzeyi ve Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum puanlarına etkisinin belirlenmesi	Randomize kontrollü deneysel tasarım	Yenidoğan Yoğun Bakım Hemşireleri Deney grubu: (n=19) Kontrol grubu: (n=19)	– Tanıtım Formu – Kanguru Bakım Bilgi Anket Formu – Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği	KB eğitiminin KB bilgi düzeyi ve kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir.
2024	Zeynep Büşra Zekey	Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı	Preterm bebeklerde baba KB ile transportun fizyolojik parametreler, kaygı ve paternal bağlanma üzerine etkisi: Randomize kontrollü çalışma	Preterm bebeklerde baba KB ile transportun fizyolojik parametreler, kaygı ve paternal bağlanma üzerine etkisini incelemek	Paralel grup, Randomize kontrollü deneysel tasarım	Prematüre bebekler Deney grubu: (n=20) Kontrol grubu: (n=20)	– Baba Bebek Bilgi Formu – Fizyolojik Parametre İzlem Formu – Durumluk Kaygı Ölçeği – Baba Bebek Bağlanma Ölçeği	Baba KB ile transport yapılan prematüre bebeklerin klinikteki rutin uygulamaya göre kalp atım hızı, solunum, SpO ₂ değerlerinin olumlu etkilendiği ve durumluk kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Baba erken KB ve klinik rutin uygulama ile transportu gerçekleştirilen prematüre bebeklerin vücut sıcaklığı ve baba bebek bağlanma düzeylerinin benzer olduğu saptanmıştır.
2024	Gökçe Naz Çakır	Hemşirelik Anabilim Dalı	Doğum sonu KB eğitiminde iki farklı simülasyon tekniği kullanımının hemşirelik öğrencilerinin bilgi, beceri, memnuniyet ve kendine güven düzeyine etkisi: Randomize kontrollü çalışma	İki farklı simülasyon yöntemi ile gerçekleştirilen simülasyon deneyiminin hemşirelik öğrencilerinin doğumda KB'ye ilişkin bilgi, beceri, öğrenmeden memnuniyet ve öğrenmede özgüven düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi ve karşılaştırılması	Randomize kontrollü deneysel tasarım	3.sınıf hemşirelik öğrencileri Grup 1: Standardize hasta simülasyon grubu (n=28) Grup 2: Düşük gerçeklikli simülasyon grubu (n=28)	– Tanıtıcı Bilgi Formu – KB Bilgi Düzeyi Değerlendirme Formu – KB Beceri Kontrol Listesi – Öğrenmede Öğrenci Memnuniyeti ve Özgüven Ölçeği – Simülasyon Tasarım Ölçeği	Simülasyona dayalı doğumda KB eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin bilgi, beceri, öğrenmeden memnuniyet ve öğrenmede özgüven düzeylerini arttırdığı ve standardize hasta yönteminin düşük gerçeklikli simülasyon yönteminden daha etkili bir öğretim stratejisi olduğu kanıtlanmıştır.

Tablo 2. Kanguru bakımı konusunda hemşirelik alanında yapılan doktora tezlerinin özellikleri (n=5)

Yılı	Yazarı	Anabilim Dalı	Başlık	Amaç	Araştırma Deseni	Örneklem ve Sayısı	Grubu	Veri Toplama Araçları	Sonuç
2017	Filiz Ünal Toprak	Hemşirelik Anabilim Dalı	KB uygulanan ve uygulanmayan babalar ile bebekleri arasındaki etkileşim	Sezaryen doğumlarda baba ile bebek arasında uygulanan KB'nin bebekte (kalp hızı, solunum sayısı, periferik SpO ₂ yüzdesi, vücut ısısı) ve babada (babaların duyguları ve davranışları) bazı sonuçların değerlendirilmesi	Karma model (Nitel yöntem: görüşme tekniği Nitel Yöntem: Anket tekniği)	Sezaryen yoluyla doğmuş bebek (n=60) ve babalar (n=60) Deney grubu (KB): (n=30) Kontrol grubu: (n=30)		–Baba ve anneye ilişkin tanıtıcı bilgi formu –Bebeğe ilişkin bilgi formu I-II –Baba-bebek etkileşimi değerlendirme ve gözlem formu –Baba ile nitel görüşme formu I-II	Bebeklerin vücut ısısı, solunum sayısı ve SpO ₂ ortalamaları bakımından gruplar arası farkın anlamlı olduğu belirlenmiş, kalp atım hızı ortalamalarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Baba bebek çiftlerinin gülme/gülümseme ve bebeklerin daha sakin olma durumları açısından da farkın anlamlı olduğu saptanmıştır.
2019	Hamide Zengin	Hemşirelik Anabilim Dalı	KB için giysi tasarlanması (sarbebe), bu giysiyle yapılan KB'nin anne ve yenidoğanın konforuna etkisi	1.Amaç: KB'de annelerin giyeceği giysinin tasarlanması ve KB Konfor Ölçeği'nin (KBKÖ) geliştirilmesi 2 amaç: sarbebe ile uygulanan KB'nin anne ve bebeğinin konforuna etkisini belirlemek	Çalışmanın 1. aşaması KB için giysi tasarlanması ve metodolojik, 2. aşaması ise randomize kontrollü deneysel tasarım	Ölçek geliştirme aşaması: 253 anne ve bebeği 2. aşama 60 anne ve preterm bebeği Deney grubu (Sarbebe): (n=30) Kontrol grubu: (n=30)		– Tanıtıcı Bilgi Formu-II (Ebeveyn Bilgi Formu- Yenidoğan Tanıtım Formu) – KB Konfor Ölçeği – Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği (COMFORTneo) – KB Araştırmacı Gözlem Formu – Anne Memnuniyet Skalası	Sarbebe ile uygulanan KB sonrası anne konforu ve memnuniyetinin yüksek, yenidoğanın ağrı ve distres puanlarının düşük olduğu saptanmıştır.
2022	Alev Sivaslı	Hemşirelik Anabilim Dalı	Preterm bebeklerde KB ve anne kokusunun toksik stres üzerine etkisi	Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi (YYBÜ) ortamında preterm bebeklerde KB ve anne kokusu uygulanmasının toksik stres üzerine etkilerini belirlemek ve bu uygulamalar hakkında kanıta dayalı öneriler oluşturmak	Randomize kontrollü deneysel tasarım	Prematüre bebekler Grup 1: KB ve anne kokusu uygulanmayan grup (Kontrol Grubu): (n=32) Grup 2: Anne kokusu grubu (Deney Grubu 1) (n=30)		– Yenidoğan Veri Formu – Preterm Bebek Konfor Ölçeği (PBKÖ)	Anne ve anne kokusu ile hiç karşılaşmayan kontrol grubunda ölçülen konfor düzeyi, kan kortizol düzeyi ve vital bulgu değerleri bebeklerde stresin arttığını göstermiştir. Anne kokusunun bu stresi azaltmada etkili olduğu ancak KB'nin stresi önlemede çok daha etkili olduğu saptanmıştır.

						Grup 3: KB grubu (Deney Grubu 2) (n=30)		
2022	Burcu Küçükkaya	Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı	Preterm bebeklerde erken dönemde başlatılan yarım kundak ve KB uygulamalarının emzirme, anne-bebek bağlanması, anne-uyku kalitesi ve postpartum depresyon üzerine etkisi	Preterm bebeklerde erken dönemde başlatılan yarım kundak ve KB uygulamalarının emzirme, anne-bebek bağlanması, anne-uyku kalitesi ve postpartum depresyon üzerine etkisini incelemek	Prospektif randomize kontrollü deneysel tasarım	Prematüre Bebekler Yarım Kundak grubu: (n=40) Yarım Kundak + KB grubu (n=40) Kontrol grubu (n=40)	– Anket Formu, Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği (EDSDÖ) – Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi (PUKI), – Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği (ABBÖ) – Postpartum Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği (PEÖYÖ) – LATCH Emzirme Tanılama Aracı, – Yetersiz Süt Algısı Ölçeği (YSAÖ)	Prematüre bebeklerde erken dönemde başlatılan yarım kundak ve KB'nin birlikte uygulanması emzirme başarısı, emzirme özyeterliliği, yetersiz süt algısı, anne-bebek bağlanması, postpartum depresyon ve anne uyku kalitesi üzerinde olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.
2022	Sevinç Akkoyun	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı	KB sırasında müzik uygulamasının prematüre bebeklerin davranış durumu ve fizyolojik parametrelerine etkisi: Sistematik derleme ve meta-analiz	KB sırasında müzik uygulamasının sadece KB uygulamasına göre prematüre bebeklerin davranış durumu ve fizyolojik parametreleri üzerine etkisini sistematik derleme ve meta-analiz yöntemi ile değerlendirmek	Sistematik Derleme ve Meta-analiz	Prematüre bebeklerin dahil edildiği Meta-analiz çalışmaları (n=3)	– WOS, Pubmed, Science Direct, CINAHL, Scopus, Cochrane, ProQuest, Ulakbim, Medline Türk, YÖKTEZ veri tabanlarında kapsamlı taramalar yapılmıştır. Sistematik İncelemeler İçin Tercih Edilen Raporlama Öğeleri ve Meta-Analizler (PRISMA)	KB sırasında müzik uygulamasının prematüre bebeklerin davranış durumu, kalp tepe atım hızı, SpO2 ve solunum hızı üzerinde sadece KB uygulamasına göre bir üstünlüğü olmadığı bulunmuştur.

Tartışma

Ülkemizde hemşirelik alanında KB konusunda yapılmış olan lisansüstü tezlerin bibliyometrik olarak incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı ve araştırmaya dahil edilme kriterlerini taşıyan 18 adet lisansüstü tez incelenerek değerlendirilmiştir. Konuyla ilgili yapılan tezlerin metodolojik açıdan çeşitlilik gösterdiği, çoğunlukla randomize kontrollü deneysel tasarımda yapıldığı ve örneklem grubunun prematüre bebekler olduğu görülmektedir. Literatürde, KB'nin yenidoğanlara birçok faydası olduğu bildirilmektedir. Bu bibliyometrik analizde incelenen tezler de KB uygulamalarının anne, baba ve bebeklere çeşitli faydaları olduğunu ortaya koymaktadır.

KB'nin bebeklere olan faydaları arasında, bebeğin emme davranışı başarısını artırma ve fizyolojik parametrelerini olumlu yönde etkilemesi yer almaktadır (Alhoot, Elbanna & Elgebaly, 2024; Başdemir & Bal Yılmaz, 2025; Ying, Chwn, Bei, Ye & Jin, 2024). Bu doğrultuda, Koç'un (2015) yüksek lisans tez çalışmasında, KB'nin yenidoğanda emzirme davranışları ve annelerde konfor düzeyine etkisi incelenmiş, KB'nin bebeğin emzirme davranışındaki başarısını arttırdığı, fizyolojik parametrelerini olumlu yönde etkilediği, annelerin kaygı düzeyini azalttığı saptanmıştır (Koç, 2015). Irmak (2019)'un KB'nin term yenidoğanlarda emme başarısı ve yaşam bulgularına etkisini incelediği yüksek lisans tezinde, KB'nin yenidoğanın emme başarısını ve yaşam bulgularını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Irmak, 2019). Akkoyun'un (2022), müzikle yapılan KB uygulamasının sadece KB uygulamasına göre prematüre bebeklerin davranışsal ve fizyolojik parametreleri üzerine etkisini sistematik derleme ve meta-analiz yöntemi ile incelediği doktora tezinde müzikle yapılan KB uygulamasının bebeklerin davranışsal durum, solunum hızı, kalp tepe atım hızı ve SpO₂ üzerinde sadece KB uygulamasına göre bir üstünlüğü olmadığı belirlenmiştir (Akkoyun, 2022).

Son yollarda yalnızca anne bebek bağlanmasına değil baba bebek bağlanmasına ilişkin çalışmalara da odaklanılmıştır. Bu doğrultuda bağlanmayı güçlendirmek için babaların da KB uygulaması önerilmektedir (Ünal Toprak & Şentürk Erenel, 2021; Yıldırım, Duman, Şahin & Vural, 2023). Zekey'in (2024), yüksek lisans tez çalışmasında prematüre bebeklere baba tarafından uygulanan KB ile gerçekleştirilen transportun fizyolojik parametreler, kaygı ve paternal bağlanma üzerine etkisi incelenmiş, klinikteki rutin uygulamaya göre kalp atım hızı, solunum, SpO₂ değerlerinin olumlu etkilendiği ve kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Baba tarafından verilen KB ve klinik rutin uygulama ile transportu gerçekleştirilen prematüre bebeklerin vücut sıcaklığı ve baba bebek bağlanma düzeylerinin benzer olduğu saptanmıştır (Zekey, 2024). Maraşlı'nın (2019), term yenidoğanlarda KB uygulamasını gerçekleştiren babaların bebeklerine bağlanma düzeyleri ve bebek bakımına katılımlarının değerlendirildiği yüksek lisans tezinde, KB uygulamasının babaların bağlanma ve bebek bakımına katılım düzeyini arttırdığı bildirilmiştir (Maraşlı, 2019). Ünal Toprak'ın (2017), baba tarafından uygulanan KB'nin bebekte fizyolojik parametreler ve babaların duygu ve davranışlarına etkisini değerlendirdiği doktora tezinde, bebeklerin vücut ısısı, solunum sayısı ve SpO₂ ortalamaları bakımından gruplar arası farkın anlamlı olduğu saptanırken, kalp atım hızı ortalamalarında anlamlı fark saptanmamıştır. Baba bebek çiftleri arasındaki etkileşimin arttığı ve bebeklerin daha sakin olma durumlarına göre de anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (Ünal Toprak, 2017). İncelenen tez sonuçları, babaların da KB uygulaması desteklenerek bebek bakımına katılımının artırılması açısından önemli sonuçlardır. Ayrıca sonuçlar, KB'nin baba ve bebeklere olan olumlu etkileri açısından, literatürde yer alan anne uygun olmadığında baba tarafından KB uygulama önerisini destekler niteliktedir. Bu doğrultuda hem anne hem de babalar tarafından KB uygulamasını desteklemek açısından KB'nin önemi ve yararları konusunda ebeveynlerin hemşireler tarafından eğitilmesi büyük önem arz etmektedir.

Non-farmakolojik ağrı giderme yöntemi olarak yenidoğanlarda KB'nin etkilerinden yararlanılmaktadır (Shen, Huang, Leng, Luo & Zheng, 2022; Zhao, Dong & Chao, 2022). Bu amaçla, Avçin'in (2017) yenidoğanların topuk kanı alma sırasında yaşadıkları ağrıyı azaltmada emzirme, KB ve cenin pozisyonunun

etkisini değerlendirdiği yüksek lisans tezinde; emzirme, KB ve cenin pozisyonu uygulamalarının ağrıyı azaltmada etkili olduğu bulunmuştur. Karakuş Türker'in (2018) yenidoğanda hepatit B aşısı uygulaması sırasında yaşadıkları ağrıyı azaltmada KB ve emzirmenin etkisinin karşılaştırıldığı yüksek lisans tezinde; emzirme grubundaki bebeklerin kalp tepe atımının ve ağrı puanının daha az yükseldiği, ağlama sürelerinin daha kısa olduğu belirlenmiştir (Karakuş Türker, 2018). Ayrıca KB ile oral sukrozun topuk kanı alma sırasında prematüre bebeklerin yaşayacakları ağrıyı azaltmadaki etkilerini karşılaştırmak amacıyla Şen'in (2020) yaptığı yüksek lisans tezinde, ağırlı işlemler sırasında bebeklerin yaşadığı ağrıyı azaltmada KB'nin, oral sukroz uygulamasına göre daha üstün olduğu saptanmıştır (Şen, 2020). Özdel'in (2017), prematüre bebeklere beslenme sırasında uygulanan KB ve prone pozisyonunun yaşam bulguları, rezidü miktarı ve konfora etkisini belirlemeyi amaçladıkları yüksek lisans tezinde, KB'nin yaşam bulguları ve konfor üzerinde etkili olduğu ancak rezidü miktarını etkilemediği belirlenmiştir (Özdel, 2017). Zengin'in (2019), KB için tasarladığı sarbebe giysisiyle uygulanan KB'nin anne ve yenidoğan konforuna etkisini araştırdıkları doktora tezinde KB uygulaması sonrası anne konforu ve memnuniyetinin yükseldiği, yenidoğanın ağrı ve distres puanlarının düştüğü saptanmıştır (Zengin, 2019). Sivaslı'nın (2022) YYBÜ ortamında prematüre bebeklerde KB ve anne kokusu uygulanmasının toksik stres üzerine etkilerini belirlemek ve bu uygulamalar hakkında kanıta dayalı öneriler oluşturmak amacıyla yaptığı doktora tezinde anne ve kokusu ile hiç karşılaşmayan kontrol grubunda yer alan bebeklerin konforu, kan kortizol düzeyi ve vital bulgu değerleri bebeklerde stresin arttığını göstermiştir. KB'nin stresi önlemede anne kokusundan çok daha etkili olduğu saptanmıştır (Sivaslı, 2022). İncelenen tez sonuçları doğrultusunda; KB uygulaması sayesinde bebeklerin fizyolojik parametreleri ve stresleri azaltılarak ağrılarının azaltıldığı, konforunun sağlandığı ortaya konulmuştur.

Prematüre ve düşük doğum ağırlıklı bebeklerde KB uygulamasının daha az postpartum depresyon, stres, kaygı ile ilişkili olduğu, ayrıca anne bebek arasındaki bağı güçlendirerek maternal bağlanmayı da arttırdığı bildirilmiştir (Pathak, Sinha, Sharma, Mazumder & Bhandari, 2023). Herek'in (2018) yenidoğan yoğun bakımda KB uygulanan prematüre bebek annelerinde maternal bağlanma ve postpartum depresyonu belirlemeyi amaçladıkları yüksek lisans tezinde, KB'nin maternal bağlanmayı olumlu etkilediği, postpartum depresyon gelişimi üzerinde etkisi olmadığı belirlenmiştir (Herek, 2018). Yavuzaslan'ın (2019), prematüre bebeklerde KB uygulaması ile anne bebek bağlanması arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladıkları yüksek lisans tezinde, KB uygulanan annelerin MBÖ ön test ve son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (Yavuzaslan, 2019). Küçükkaya'nın (2022), prematüre bebeklerde yarım kundak ve KB uygulamasının emzirme, anne-bebek bağlanması, anne uyku kalitesi ve postpartum depresyon üzerine etkisini incelediği doktora tezinde, sadece KB uygulayan ve hem yarım kundak hem de KB uygulayan annelerin emzirme başarısı, emzirme özyeterliliği, yetersiz süt algısı, anne-bebek bağlanması ve postpartum depresyon üzerine daha fazla olumlu etkisi olduğu; sadece yarım kundak uygulayan ve hem yarım kundak hem de KB uygulayan annelerin uyku kalitesi üzerine daha fazla olumlu etkisi olduğu saptanmıştır (Küçükkaya, 2022).

KB bakımının uygulanmasının artırılması için hemşirelerin öğrencilikten başlayarak mezuniyet sonrasında da çalıştıkları birimlerde KB uygulaması konusunda sürekli güncel kanıtlarla dolu yeterli bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Bilgin'in (2022), hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin KB uygulamasına yönelik bilgi ve tutumlarının değerlendirildiği yüksek lisans tezinde öğrencilerin KB konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir (Bilgin, 2022). Çakır'ın (2024), iki farklı simülasyon tekniği kullanılarak gerçekleştirilen eğitimin hemşirelik öğrencilerinin doğumda KB'ye ilişkin bilgi, beceri, öğrenmeden memnuniyet ve öğrenmede özgüven düzeyleri üzerine etkisinin incelendiği yüksek lisans tezinde, hemşirelik öğrencilerinin bilgi, beceri, öğrenmeden memnuniyet ve öğrenmede özgüven düzeylerini arttırdığı belirlenmiştir (Çakır, 2024). Dedecik'in (2024) KB eğitiminin yenidoğan yoğun bakım hemşirelerinin bilgi düzeyleri ve kanıta dayalı tutumları üzerine etkisini incelediği yüksek lisans tezinde, eğitimin bilgi düzeyi ve

kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir (Dedecik, 2024). Bu sonuçlar, hemşirelik eğitiminde KB konusunun daha çok ele alınması ve öğretimde aktif öğretim yöntemlerinin daha çok kullanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de KB konusunda hemşirelik alanında yapılan lisansüstü tezler; anne, baba ve bebeklere ve hemşirelik eğitimine olan etkileri açısından çeşitli potansiyel faydalar sağlamaktadır. KB konusunda hemşirelik alanında yapılan lisansüstü tez çalışmaları olsa da kanıt düzeyi yüksek olan çalışmaların yapılması önem arz etmektedir. Gelecekteki lisansüstü tez çalışmalarında bu unsurlar göz önünde bulundurularak yenidoğan sağlığını destekleyen ve geliştiren ücretsiz ve basit bir uygulama olan KB’nin sıklıkla uygulanması sağlanmalıdır.

Sonuç

Türkiye’de hemşirelik alanında KB konusunda yapılmış olan lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, 18 lisansüstü tez incelenmiştir. Yüksek lisans tezleri en çok 2019 ve 2024 yıllarında, doktora tezleri 2022 yılında yayınlanmıştır. Anabilim dallarına göre tezlerin büyük çoğunluğu Hemşirelik Anabilim Dalı ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı’nda yapılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin çoğunlukla randomize kontrollü deneysel tasarımda yapıldıkları, doktora tezlerinin karma model, iki aşamalı randomize kontrollü çalışma ve sistematik derleme ve meta-analiz türünde olduğu ortaya konmuştur. Tezlerinin büyük çoğunluğunda örneklem grubu olarak prematüre bebekler seçilmiştir.

Lisansüstü tezlerde sıklıkla KB’nin emme davranışı, fizyolojik parametreler üzerine etkisi, ağrı giderme, stres, konfor, bağlanma, babaların bebek bakımına katılımı ve bebekleriyle etkileşimleri, annelerde emzirme özyeterliliği ve uyku kalitesi, postpartum depresyon, hemşirelik öğrencileri ve yenidoğan yoğun bakım hemşirelerinin bilgi düzeyleri üzerine odaklanılmıştır.

İncelenen lisansüstü tezlerin sonuçlarına dayanarak ebeveynleri tarafından uygulanan KB’nin bebeklerde emme başarısı ve konforu artırdığı, stresi azalttığı, fizyolojik parametrelerini olumlu etkilediği, girişimsel ağrıyı azalttığı görülmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin KB konusunda bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı, aktif öğretim yöntemleri kullanıldığında bilgi, beceri düzeylerinin ve memnuniyet ve özgüvenlerinin arttığı ortaya konmuştur.

Yenidoğanlarda sayısız faydası olan KB’den yararlanan bebek sayısını arttırmak için aktif öğretim yöntemlerinden yararlanarak hemşirelik öğrencilerinin KB’ye ilişkin bilgi ve beceri düzeyleri artırılmalı, yenidoğan yoğun bakım hemşirelerine kanıta dayalı uygulamalar kapsamında düzenli hizmet içi eğitimler planlanmalıdır. Hemşirelik alanında gelecekte KB konusunda yapılacak lisansüstü çalışmalarda kanıt piramidinin en üst basamağında yer alan meta-analiz çalışmalarının arttırılması, ayrıca nitel araştırma yöntemlerinin de kullanılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Abasalizadeh, M., Kazemi, F., Aghababaei, S., Basiri, B. & Soltani, F. (2024). Increasing the resilience of mothers with preterm infant: the effect of kangaroo mother care. *Journal of Family & Reproductive Health*, 18(1), 60. <https://doi.org/10.18502/jfrh.v18i1.15440>
- Agarwal, P., Kumar, N., Dayal, R., Singh, S. P., Nayak, M., Sharma, R. K., ... & Goyal, A. (2024). Kangaroo Mother Care: A Low-cost Intervention for Improving Cerebral Hemodynamics in Preterm Babies. *Journal of Neonatology*, 39(3), 229-233. <https://doi.org/10.1177/09732179241292130>
- Agudelo, S. I., Gamboa, O. A., Acuña, E., Aguirre, L., Bastidas, S., Guijarro, J., ... & Buitrago, L. (2021). Randomized clinical trial of the effect of the onset time of skin-to-skin contact at birth, immediate compared to early, on the duration of breastfeeding in full term newborns. *International Breastfeeding Journal*, 16(1), 33. <https://doi.org/10.1186/s13006-021-00379-z>

- Akkoyun, S. (2022). Kanguru bakımı sırasında müzik uygulamasının prematüre bebeklerin davranış durumu ve fizyolojik parametrelerine etkisi: Sistematik derleme ve meta-analiz. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.
- Alhoot, Y. A., Elbanna, E. & Elgebaly, S. (2024). The effect of kangaroo mother care in improvement of weight gain and vital signs stability in preterm and critically ill neonates. *Zagazig University Medical Journal*, 30(4), 1431-1439. <https://dx.doi.org/10.21608/zumj.2024.281675.3320>
- Arelly, J. & Ajmera, S. (2019). Kangaroo mother care differences and quantitative benefits in different subgroups of low birth weight babies. *Journal of Pediatrics & Neonatal Biology*, 5(1), 3-11. <https://dx.doi.org/10.33140/JPNB>
- Ariff, S., Habib, A., Memon, Z., Arshad, T., Samejo, T., Maznani, I., ... & Bhutta, Z. A. (2021). Effect of community-based kangaroo mother care package on neonatal mortality among preterm and low birthweight infants in rural Pakistan: protocol for a cluster randomized controlled trial. *JMIR Research Protocols*, 10(8), e28156. <https://doi.org/10.2196/28156>
- Arslan, F. T., Akkoyun, S., Küçükoglu, S., Kocoglu-Tanyer, D., Konak, M. & Soylu, H. (2024). Effect of kangaroo mother care on cerebral oxygenation, physiological parameters, and comfort levels in late-premature infants: A randomized controlled trial. *Midwifery*, 137, 104096. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2024.104096>
- Avçin, E. (2017). Yenidoğan bebeklerde topuk kanı alma sırasında oluşan ağrıyı azaltmada emzirme, kanguru bakımı ve cenin pozisyonunun etkisi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Başdemir, S. & Yılmaz, H. B. (2025). Kangaroo care for pain control during painful procedures in premature infants. In Şenol S. (Ed.), *Child Health and Disease Nursing IV*. Akademisyen Kitabevi, 13-28.
- Bilgin, F. (2022). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin kanguru bakımı ile ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kars.
- Bisanalli, S., Balachander, B., Shashidhar, A., Raman, V., Josit, P. & Rao, S. P. (2023). The beneficial effect of early and prolonged kangaroo mother care on long-term neuro-developmental outcomes in low birth neonates—A cohort study. *Acta Paediatrica*, 112(11), 2400-2407. <https://doi.org/10.1111/apa.16939>
- Çakır, G.N. (2024). Doğum sonu kanguru bakımı eğitiminde iki farklı simülasyon tekniği kullanımının hemşirelik öğrencilerinin bilgi, beceri, memnuniyet ve kendine güven düzeyine etkisi: Randomize kontrollü çalışma. Yeditepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Dedecik, H.D. (2024). Kanguru bakımı eğitiminin yenidoğan hemşirelerinin bilgi düzeyleri ve kanıta dayalı tutumları üzerine etkileri: Randomize kontrollü çalışma. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Fallah, R., Naserzadeh, N., Ferdosian, F. & Binesh, F. (2017). Comparison of effect of kangaroo mother care, breastfeeding and swaddling on Bacillus Calmette-Guerin vaccination pain score in healthy term neonates by a clinical trial. *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine*, 30(10), 1147-1150. <https://doi.org/10.1080/14767058.2016.1205030>
- Gajula, R., Kankanala, G. R., Mutukulla, R. & Kotha, R. (2024). Kangaroo Mother Care in Term and Late Preterm Neonates: A Systematic Review. *Cureus*, 16(5), e60958. <https://doi.org/10.7759/cureus.60958>
- Gao, H., Xu, G., Gao, H., Dong, R., Fu, H., Wang, D., ... & Zhang, H. (2015). Effect of repeated Kangaroo Mother Care on repeated procedural pain in preterm infants: A randomized controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*, 52(7), 1157-1165. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2015.04.006>
- Garg, B. D., Bansal, A. & Kabra, N. S. (2020). Role of kangaroo mother care in the management of neonatal hyperbilirubinemia in both term and preterm neonates: a systematic review. *The Journal of Perinatal Education*, 29(3), 123. <https://doi.org/10.1891/J-PE-D-18-00043>
- Herek, B. (2018). Yenidoğan yoğun bakımda kanguru bakımı uygulanan prematüre bebek annelerinde maternal bağlanma ve postpartum depresyon. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Hubbard, J. M. & Gattman, K. R. (2017). Parent-infant skin-to-contact following birth: History, benefits, and challenges. *Neonatal Network*, 36(2), 89-97. <https://doi.org/10.1891/0730-0832.36.2.89>
- Irmak, G. (2019). Yenidoğanlarda kanguru bakımı ve masajın emme başarısı ve fiziksel parametrelere etkisi. Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Düzce.
- Jing, X., Shiyan, Z. & Huifang, J. (2023). Effects of developmental care combined with kangaroo care on neurological development and immune function in preterm infants. *Archives of Clinical Psychiatry*, 50(4). <https://archivespsy.com/menu-script/index.php/ACF/article/view/1252/2370>
- Karakuş Türker, T. (2018). Yenidoğanda hepatit B aşısı sırasında oluşan ağrı hissini azaltmada kanguru bakımı ve emzirmenin etkisinin karşılaştırılması. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Koç, S. (2015). Doğumda kanguru bakımının yenidoğanın emzirme davranışlarına ve annenin konfor düzeyine etkisi. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Küçükkaya, B. (2022). Preterm bebeklerde erken dönemde başlatılan yarım kundak ve kanguru bakımı uygulamalarının emzirme, anne-bebek bağlanması, anne uyku kalitesi ve postpartum depresyon üzerine etkisi. Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Edirne.
- Lori Kenari, R., Aziznejadrosan, P., Haghshenas Mojaveri, M. & Hajian-Tilaki, K. (2020). Comparing the effect of kangaroo mother care and field massage on serum bilirubin level of term neonates with hyperbilirubinemia under phototherapy in the neonatal ward. *Caspian Journal of Internal Medicine*, 11(1), 34–40. <https://doi.org/10.22088/cjim.11.1.34>
- Maraşlı, B. (2019). Kanguru bakımı uygulamasının babaların bağlanma düzeylerine ve bebek bakımına katılımına etkisi. Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Mehrpisheh, S., Doorandish, Z., Farhadi, R., Ahmadi, M., Moafi, M. & Elyasi, F. (2022). The Effectiveness of Kangaroo Mother Care (KMC) on attachment of mothers with premature infants. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*: X, 15, 100149. <https://doi.org/10.1016/j.eurox.2022.100149>
- Naloli, M., Ssenyonga, L. V., Kagoya, E. K., Nteziyaremye, J. & Nekaka, R. (2021). Kangaroo mother care: A qualitative study on the practice and experiences of mothers of preterm neonates in a tertiary teaching hospital in eastern Uganda. *International Journal for Research in Health Sciences and Nursing*, 7(11). <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36817802/>
- Neczypor, J. L. & Holley, S. L. (2017). Providing evidence-based care during the golden hour. *Nursing for Women's Health*, 12(6), 462–472. <https://doi.org/10.1016/j.nwh.2017.10.011>
- Özdel, D. (2017). Prematürelere beslenme sırasında uygulanan kanguru bakımı ve prone pozisyonunun rezidü miktarı, yaşam bulguları ve konfora etkisi. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Özdel, D. & Sarı, H. Y. (2020). Effects of the prone position and kangaroo care on gastric residual volume, vital signs and comfort in preterm infants. *Japan Journal of Nursing Science: JJNS*, 17(1), e12287. <https://doi.org/10.1111/jjns.12287>
- Pathak, B. G., Sinha, B., Sharma, N., Mazumder, S. & Bhandari, N. (2023). Effects of kangaroo mother care on maternal and paternal health: systematic review and meta-analysis. *Bulletin of the World Health Organization*, 101(6), 391–402G. <https://doi.org/10.2471/BLT.22.288977>
- Pavlyshyn, H., Sarapuk, I., Casper, C. & Makieieva, N. (2021). Kangaroo mother care can improve the short-term outcomes of very preterm infants. *Journal of Neonatal-Perinatal Medicine*, 14(1), 21-28. <https://doi.org/10.3233/NPM-200455>
- Ramani, M., Choe, E. A., Major, M., Newton, R., Mwenechanya, M., Travers, C. P.,... & Carlo, W. A. (2018). Kangaroo mother care for the prevention of neonatal hypothermia: a randomised controlled trial in term neonates. *Archives of Disease in Childhood*, 103(5), 492-497. <https://doi.org/10.1136/archdischild-2017-313744>
- Sen, E. & Manav, G. (2020). Effect of kangaroo care and oral sucrose on pain in premature infants: a randomized controlled trial. *Pain Management Nursing*, 21(6), 556-564. <https://doi.org/10.1016/j.pmn.2020.05.003>
- Sharma, H. & Ruikar, M. (2022). Kangaroo mother care (KMC) for procedural pain in infants: A meta-analysis from the current evidence of randomized control trials and cross-over trials. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 11(4), 1250-1256. https://journals.lww.com/jfmpc/fulltext/2022/04000/Kangaroo_mother_care_KMC_for_procedural_pain_in.5.aspx/1000
- Shen, Q., Huang, Z., Leng, H., Luo, X. & Zheng, X. (2022). Efficacy and safety of non-pharmacological interventions for neonatal pain: An overview of systematic reviews. *BMJ open*, 12(9), e062296. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2022-062296>
- Sivaslı, A. (2022). Preterm bebeklerde kanguru bakımı ve anne kokusunun toksik stres üzerine etkisi. Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şen, E. (2020). Prematüre bebeklerde topuktan kan alma sırasında kanguru bakımı yapılması ile oral sukroz verilmesinin ağrıya etkilerinin karşılaştırılması: Randomize kontrollü çalışma. Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ünal Toprak, F. (2017). Kanguru bakımı uygulanan ve uygulanmayan babalar ile bebekleri arasındaki etkileşim. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Ünal Toprak, F. & Şentürk Erenel, A. (2021). Impact of kangaroo care after caesarean section on paternal–infant attachment and involvement at 12 months: A longitudinal study in Turkey. *Health & Social Care in the Community*, 29(5), 1502-1510. <https://doi.org/10.1111/hsc.13210>
- WHO recommendations on interventions to improve preterm birth outcomes. Geneva: World Health Organization; 2015 <https://apps.who.int/iris/handle/10665/183037>.
- WHO recommendations on maternal and newborn care for a positive postnatal experience. Geneva: World Health Organization; 2022. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/352658/9789240045989-eng.pdf?sequence=1>

- Yavuzaslan, R. (2019). Prematüre bebeklere uygulanan kanguru bakımı ile anne bebek bağlanması arasındaki ilişkinin incelenmesi. Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa.
- Yaz, Ş. B., Başdemir, S. & Geçtan, E. (2024). The effect of vibrating cold application and puppet use on pain and fear during phlebotomy in children: A randomized controlled study. *Journal of Pediatric Nursing*, 74, 77-84. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.11.018>
- Yıldırım, F., Duman, N. B., Şahin, E. & Vural, G. (2023). The effect of kangaroo care on paternal attachment: A randomized controlled study. *Advances in Neonatal Care*, 23(6), 596-601. <https://doi.org/10.1097/anc.0000000000001100>
- Ying, Y., Chen, S., Bei, L., Ye, J. & Jin, S. (2024). Effect of rooming-in kangaroo mother care on breastfeeding and behavioral status of full-term newborns. *Journal of Obstetrics and Gynaecology Research*, 50(12), 2263-2270. <https://doi.org/10.1111/jog.16132>
- Zekey, Z.B. (2024). Preterm bebeklerde baba kanguru bakımı ile transportun fizyolojik parametreler, kaygı ve paternal bağlanma üzerine etkisi: Randomize kontrollü çalışma. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Zengin, H. (2019). Kanguru bakımı için giysi tasarlanması (sarbebe), bu giysiyle yapılan KB'nin anne ve yenidoğanın konforuna etkisi. Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Sakarya.
- Zengin, H., Suzan, O. K., Hur, G., Kolukısa, T., Eroglu, A. & Cinar, N. (2023). The effects of kangaroo mother care on physiological parameters of premature neonates in neonatal intensive care unit: A systematic review. *Journal of Pediatric Nursing*, 71, e18-e27. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.04.010>
- Zhao, Y., Dong, Y. & Cao, J. (2022). Kangaroo care for relieving neonatal pain caused by invasive procedures: A systematic review and meta-analysis. *Computational intelligence and neuroscience*, 2022(1), 2577158. <https://doi.org/10.1155/2022/2577158>